

Munkedals kommun

liselott.sorensen-ringi@munkedal.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Centrumskolan
i Munkedals kommun

Tillsyn i Centrumskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Munkedals kommun under våren 2017. Centrumskolan besöktes av Skolinspektionen den 17 och 18 januari 2017.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt de uppgifter som rektorn lämnat till Skolinspektionen inför tillsynen bedömdes 92 procent av eleverna i årskurs 3 nå kunskapskraven i matematik läsåret 2015/16. I de naturorienterande ämnena bedömdes 88 procent av eleverna nå kunskapskraven och i samhällsorienterande ämnen bedömdes 78 procent av eleverna nå kunskapskraven samma år. I ämnet svenska bedömdes 64 procent av eleverna nå kunskapskraven läsåret 2015/16.

Mellan 67 och 100 procent av eleverna bedömdes uppnå kravnivån på de olika delproven i det nationella ämnesprovet i svenska läsåret 2015/16. Lägst var resultatet på delprovet som mäter förmågan att skriva berättande text. I de nationella ämnesproven i matematik för årskurs 3 bedömdes mellan 67 och 100 procent av eleverna uppnå kravnivåerna i de olika delproven. Där var det lägst andel som klarade delprovet som mäter förmågan att mäta, jämföra och uppskatta tid och volym.

Årskurs 6

Skolverkets nationella statistik för läsåret 2015/16 visar att 67 procent av eleverna uppnådde minst betyget E i ämnena engelska, matematik och kemi. Måluppfyllelsen i ämnena geografi, historia och samhällskunskap var 72 procent. Nära nog samtliga elever uppnådde, enligt Skolverkets statistik, minst betyget E i övriga ämnen som betygsattes. Resultaten i engelska, matematik, kemi, geografi, historia och samhällskunskap är lägre än i riket.

Den genomsnittligabetygspoängen varierar mellan 8,2 i kemi och 15,3 i idrott och hälsa. De genomsnittliga betygen är lägre än i riket i samtliga ämnen utom i idrott- och hälsa samt musik.

Resultat av arbetet med trygghet och studiero

Av skolenhetens egen kvalitetsredovisning framgår att eleverna känner sig trygga och trivs på skolan. Av redovisningen framgår också att det finns en process för att identifiera och åtgärda kränkande behandling av elever. Till exempel kartläggs områden som kan upplevas som otrygga eller där incidenter inträffat. Utifrån en analys av kartläggningen har rektorn vidtagit åtgärder och följt upp insatta åtgärder för att öka tryggheten på dessa platser för skolenhetens elever.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-08-25
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn av grundskolan Centrumskolan visar inget annat än att merparten av de granskade områdena lever upp till författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visar dock att elevhälsan vid Centrumskolan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande. Såväl rektorn som lärare och representanter för elevhälsan bekräftar i intervju att elevhälsan i huvudsak arbetar åtgärdande på individnivå och nästan enbart på förekommen anledning. Utredningen visar att rektorn och elevhälsan har som målbild att arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande men att ett sådant arbetssätt ännu inte kommit igång.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Munkedals kommun att senast den 25 augusti 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Munkedals kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens bedömning är att rektorn inte ser till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsans tid används istället huvudsakligen till åtgärdande insatser och det förebyggande arbetet befinner sig endast i ett

planeringssskede. Bland annat framkommer det att elevhälsans olika funktioner mestadels ägnat sig åt åtgärdande insatser på individnivå, att elevhälsan inte arbetat som samlad resurs och därmed saknat möjlighet att med gemensam kraft arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. Detta strider mot författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 277) anges t.ex. följande: Elevhälsans fokus ska inte vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv.

Utredning

Rektorn uppger i intervju att elevhälsan fått i uppdrag att arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande, att de har påbörjat ett sådant arbete men att de vid tiden för tillsynen främst arbetar åtgärdande.

Representanter från elevhälsan säger i intervju att de har som målbild att arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande. De uppger att de har pratat om att vara ute mer i klassrummen samt att delta under arbetslagsmöten för att få en bättre insyn i lärarnas arbete, men att de inte kommit igång med det arbetet ännu. En anledning till att de ännu inte kommit igång med ett förebyggande och hälsofrämjande arbete är att många av elevhälsans funktioner är relativt nyttillträdna och att de därmed inte hunnit starta upp något gemensamt arbete ännu. Vidare säger elevhälsan att de i den årliga utvärderingen av elevhälsans arbete vid skolenheten konstaterat att de inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande. Till exempel säger elevhälsan att de enkäter som genomförts visar att studieron kan bli bättre men att de inte har eller har haft något uppdrag kopplat till arbetet med att förbättra studieron.

Lärare säger i intervju att elevhälsan arbetar med åtgärdande insatser på förekommen anledning och kan inte ge något exempel på förebyggande och hälsofrämjande insatser som elevhälsan genomfört.

Elever uppger i intervju att kuratorn nyligen har presenterat sig i klasserna, med anledning av att denne är ny tillträdd. I övrigt säger eleverna att de enbart kommer i kontakt med elevhälsan på förekommen anledning och att de enbart känner till elevhälsans arbete på individnivå, till exempel att vissa elever får samtalsstöd av kuratorn. Eleverna kan inte ge några exempel på tillfällen då elevhälsan arbetat tillsammans med dem på gruppnivå.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Munkedals kommuns verksamhet vid Centrumskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Munkedals kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i

undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivet ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2017-02-09

9 (11)

Dnr 43 - 2016:4646

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Therése Lumberg
Utredare/föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Centrumskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Centrumskolan

Centrumskolan är en kommunal grundskola belägen i tätorten Dingle i Munkedals kommun. Skolenheten inrymmer förskoleklass och årskurserna 1-6 och vid tiden för tillsynen går det totalt cirka 150 elever på Centrumskolan. Skolenheten leds av en rektor. Skolenhetens arbete är organiserat i åldershomogena klasser.